

ACTIEFICHE 3 KOFFIE VERKEERD!

Actiesuggesties koffie

1. Koffiestand / koffieboongoospel

Organiseer een koffie(verkeerd)stand tijdens de pauze of op de opendeurdag. Je kan een er misschien een proeverij van maken? Voor leerkrachten versus ouders versus leerlingen? Of, verspreid voorafgaand koffieboontjes in de school. Doe een klas-aan-klas promo om toe te lichten dat de vindsters een koffietje mogen komen drinken. Laat ze de boon gebruiken in het koffieboongoospel (zie startkit voor WoS). Je kan voorafgaand ook een van onderstaande filmpjes delen op smartschool.

- [Fairtradekoffie uit Kivu](#) Oxfam (FR/NL ondert. 2014 – 13:06)
- [Muungano maakt het verschil](#) Oxfam-Wereldwinkels - koffie in Kivu (FR/NL ondert. 2017 1:21)
- [Getuigenis Laurent, koffieproducent uit Oost-Congo](#) (Swahili/NL ondert. 2019 - 0:43)
- [Oxfam-koffie, daar zit meer in](#) (NL 2019 – 1:20)
- [Oxfam steunt agro-ecologie](#) (NL 2020 – 2:16)
- [Koffiezetten: Filterkoffie](#) Oxfam-Wereldwinkels (2014 – 1:31)

2. Ga aan de slag met de inhoud van de problematiek.

- Bekijk een van bovenstaande filmpjes. Neem bijvoorbeeld *Oxfam-koffie, daar zit meer in*. Pluk er een tiental sleutelbegrippen uit, zoals koffie, boeren, eerlijk, duurzaam, protesteren en scholenactie,... Zet deze in een [woordzoekermaker](#) en druk deze af. Laat de woordzoeker oplossen door groepjes leerlingen en laat ze even (klassikaal) naar de linken tussen de woorden zoeken. Toon het filmpje als afsluiter. Wil je meer inhoudelijk gaan? Gebruik dan het filmpje Oxfam steunt agro-ecologie.
- Vraag de leerkracht om de volgende digiles (1 lesuur) te krijgen: Uitdaging in Koffieland. Er zijn twee lessen. Een voor de eerste én een voor de laatste drie jaren van het SO. Je vindt ze hier: [Uitdaging in Koffieland](#).
- Vraag aan de leerkracht Engels om een opdracht uit te werken aan de hand van de Engelstalige, actuele versie van [de koffiebarometer](#), een rapport dat de meest actuele problematiek in de sector schetst. Misschien kunnen jullie het filmpje vertalen?

3. Rolmodellerij

- Zorg ervoor dat je bij de directie mag aankloppen. Na jullie bovenstaande inzet kunnen ze niet weigeren om consequent een rolmodel te zijn en ook fairtradekoffie te schenken via de automaat, in de refter, in de leraarskamer, op de opendeurdag edm.

Achtergrondinfo Koffie

- Met een wereldwijde omzet van 170 miljard euro per jaar is koffie big business. Tientallen miljoenen mensen leven ervan, honderden miljoenen drinken het elke dag. Maar terwijl de consumptie ervan blijft stijgen, biedt koffie aan de **producerende landen** minder troost: ze verdienen **slechts 10 % van de omzet**. Veel heeft te maken met het feit dat enkele **gigantische bedrijven steeds meer macht** naar zich toetrekken in deze sector. Deze koffiereuzen verliezen zich in een onderlinge concurrentieslag en leggen een enorme druk op de prijzen in alle schakels van de handelsketen. Druk die vooral terechtkomt op de schouders van de eerste schakel, de koffieboer, en de grond waarop hij koffie teelt.
- Dat zorgt ervoor dat **koffieboeren** het met een **pover inkomen** moeten stellen. Bovendien krijgen ze een pak ecologische schokken te incasseren als gevolg van de klimaatverandering en het steeds moeilijker te voorspellen weer. De uitdaging is om **meer klimaatvriendelijke koffie te telen op eenzelfde oppervlakte**. Dat vergt investeringen en dus middelen die de producent niet heeft. Hoe zit het dan met de verantwoordelijkheid van de koffiebedrijven? Zij pakken graag uit met hun initiatieven rond duurzaamheid terwijl het vaak om *window dressing* gaat en duurzaamheid een plek verdient in de kern van de bedrijfsvoering. Dat is niet enkel een zaak van mensenrechten of ecologisch verantwoord zakendoen. Duurzaamheid betekent immers letterlijk *blijven duren*, zodat de koffiehandel blijft bestaan. Dat is in het belang van alle schakels in de keten, ook van de bedrijven.

Wie bepaalt hoeveel een kilo koffie waard is?

- De handel in koffie omspannt de hele wereld. Logisch dus dat de *internationale markt* de prijs ervan 'vrij' bepaalt. De beurskoers speelt een belangrijke rol: arabicakoffie wordt verhandeld op de Intercontinental Exchange (ICE) in New York, robustakoffie verandert van eigenaar op de gelijknamige beurs in Londen.
- Tot 1989 zorgde een internationaal koffie-akkoord ervoor dat de koffiehandel redelijk evenwichtig verliep. De internationale koffie-organisatie ICO sprak met de in- en uitvoerende landen af hoeveel koffie er verhandeld zou worden, er werden dus quota afgesproken. Dit akkoord zorgde ervoor dat vraag en aanbod op elkaar afgestemd werden en de prijzen dus min of meer stabiel bleven. Maar toen enkele belangrijke leden van de ICO (o.a. Brazilië en de VS) in 1989 vonden dat het akkoord hen te weinig onderhandelingsruimte (en winstkansen) gaf, werden de koffiehandel en de bijhorende prijsbepaling volledig vrij gemaakt (geliberaliseerd). Gevolg: de jaren nadien lagen de koersen meteen lager, en tot op vandaag blijft de koffieprijs uiterst onstabiel en onvoorspelbaar.
- Dit systeem is vervelend voor veel spelers op de markt. Maar de grootste slachtoffers zijn de koffieproducenten in het Zuiden. Zij kunnen zich niet indekken tegen de capriolen van de beurs en slagen er niet in hun al schamele winstmarges te vrijwaren.
- Fairtrade hanteert een minimumprijs voor gewassen arabicakoffie van 140 dollar per pond, of zo'n 3 dollar per kilogram. Dit is het absolute minimum dat boeren voor hun koffie ontvangen en betekent een onschatbaar vangnet in tijden van lage prijzen. Indien de marktprijs hoger ligt, stijgt de minimumprijs mee tot op het niveau van de marktprijs. Sowiezo komt er dan nog een fairtrade premie bij van 20 dollarcent per pond. Oxfam betaalt zowel deze minimumprijs als de premie maar voegt daarnog premies voor kwaliteit en eventueel bioproduktie aan toe.
- [Meer info vind je hier.](#)